

Så funkar ridsporten del 4

På dressyrbanan

Ungefär en fjärdedel av alla tävlingsstarter inom ridsporten görs på dressyrbanan, och det är ofta en helt annan del av hästvärlden som tävlar i dressyr, jämfört med den som tävlar i hoppning. Fransmännen kallar dressyr för "concours d'élegance", den eleganta tävlingen, och det är en bra beskrivning,

Dressyren är en bedömningsport, inte olik konståkningen, där hästen och ryttaren ska följa ett visst program och varje rörelse blir bedömd av domare. På tävlingar på lägre nivå handlar det om en domare, och på den högsta nivån är det upp till sju domare som dömer.

Varje rörelse får betyg från 0 till 10, och som om det inte skulle räcka är det också möjligt att ge halvpoäng.

I dressyren finns en uppsjö av termer att fascineras av. Skritt, trav och galopp, alltså de tre gångarterna, är det mest elementära. Därutöver finns samlad skritt, mellanskritt och ökad skritt, och även trav och galopp delas upp enligt samma mönster. Totalt nio variationer bara där, plus en tionde, nämligen fri skritt. Någon fri trav eller fri galopp finns dock inte.

Sedan kan hästarna vändas och flyttas på olika sätt i alla tre gångarterna. Det heter saker som skänkelvikning, framdelsvändning, öppna, sluta och sax. Vi tar hjälp av en sportreporter som mer än någon annan har satt ord på ridsporten så att fler än de insyltade ska förstå.

Så här beskrev Radiosportens Christian Olsson några dressyrrörelser vid OS i Rio 2016:

Sluta: "Hästen rör sig diagonalt över banan med benparen korsade och hästen ser ut som en gående banan"

Piaff: "Hästen travar på stället som om den var mitt i en tvångshandling: 'Ska jag stanna, ska jag gå?'" Nu trampar den som om den har fastnat i tjära, eller i tuggummi."

Passage: "Lite segdraget fördröjt med sakta lyftade ben"

Ett dressyrprogram tar i genomsnitt fem minuter att rida. Dressyrryttarna ska därmed hålla fokus under en betydligt längre tid än hoppryttarna, eftersom en hoppbana är färdighoppad på en dryg minut.

Därför följer att dressyrtävlingar är ganska utdragna. En klass med 40 ekipage tar minst fem timmar, med pauser inräknade så att domarna får vila och gå på toaletten. En hoppklass med 40 starter är över på en timme och 20 minuter.

Fördelen med dressyr är att det finns fasta starttider. En sportreporter behöver alltså inte hänga vid dressyrbanan hela dagen, utan vet i förväg när de intressanta ryttarna rider.

Att hänga vid en dressyrbana kräver en hel del av både media och publik. Största möjliga tystnad anbefalles. En tappad penna kan innebära en katastrof, och vad som händer om en hund plötsligt börjar skälla ska vi inte tala om.

Dressyrfolket kan ge ett skrämmande intryck med sin puts, sina välansade frisyrier och perfekta outfits. Men jag lovar att de är samma hårt arbetande hästmänniskor som alla inom ridsporten. De är bara lite bättre på att klä sig omsorgsfullt när de tävlar. Det härliga med dressyrryttarna är dessutom att de (eller vi faktiskt, även undertecknad har gjort sina försök på dressyrbanan) ser nästan lika prydliga ut oavsett om de rider en Lätt C:1 eller program med magiska namn som Intermédiaire, Prix S:t Georges eller Grand Prix Kür.

Resultatet då? Varje rörelse ger alltså en viss poäng, och alla poängen summeras sedan ihop. Men det stannar inte där, för sedan ska det omvandlas till procent. Detta beror på att olika dressyrprogram har olika många bedömningspunkter, och inte ens de största nördarna kan komma ihåg att en Lätt C:1 har maxpoäng på 270 och en Intermédiaire II har maxpoäng på 380. Därför räknas poängen om till procent, och ett gott resultat är att rida på 64 procent, medan segerpoängen ofta ligger en bit högre än så. Att ekipage kommer över 90 procent hör dock till de riktiga sällsyndheterna.

Vi avslutar med ett av ridsportens många mysterier, nämligen bokstäverna runt ridbanan. På ena kortsidan står ett C, och där sitter domaren om det bara är en domare. På andra kortsidan står det ett A, och på långsidorna är olika bokstäver utplacerade, till synes slumpmässigt. Bokstäverna markerar var olika rörelser ska utföras, men varför just dessa bokstäver används har jag ingen förklaring till, och har inte heller hittat någon annan som vet. Om du vet, eller har någon intelligent gissning, så dela gärna med dig av den!

Anna Nyberg/Fux Media 2026

Detta är mitt förenklade sätt att beskriva ridsport, som får kopieras och spridas med angivande av källan.

För en mer fullständig redogörelse hänvisar jag till Svenska Ridsportförbundets hemsida www.ridsport.se